

Pertge eleger Peter Peyer (ps) en la regenza?

CUN PETER PEYER
HA DISCURRÌ MARTIN CABALZAR

Pertge duai il pievel grischun eleger gist Vos en la regenza grischuna?

Jau sun persvadi ch'i dovra ina regenza variada e multifara per il progress en il Grischun. Jau hai in'otra via da la vita, in auter fund professional, in'otra partida. Uschia sun jau ina cumpletaziun raschunaivla als quatter cussegliers guvernativs burgais. Quai gida a chattar soluziuns per l'entir chantun e per tut las gruppaziuns da la populaziun.

Ina cumpletaziun raschunaivla dals cussegliers burgais

Qualas en las pli grondas sfidas per il chantun ils proxims quatter onns?

Il Grischun ha passentà onns difficils.



Spezialmain il turissem ha gi tut auter che buns resultats. Qua stuain nus diversifitgar, metter en il center dapli la cultura, la stad, la natira. Ma las duas sfidas principalas en la midada dal clima e la digitalisaziun. Sche nus na reussin betg da tegnair pli u main sut controlla la midada dal clima ha quai consequenzas gravantas per noss spazi da viver, per la segirtad da naiv, per il provediment d'aua, per la vegetaziun, per l'agricultura per mo numnar insaquants secturs.

Al medem mument duvrain nus in stausch da digitalisaziun, q.v.d. las linguas spertas ston esser disponibilas per tuts. Il chantun duai intervegnir da maniera coordinativa. Nus pretendain plinavant che la mesadad dals 80 milliuns ch'il chantun ha reservà per «infrastruttura relevanta per il sistem» sto vegnir duvrada per in cler pass enavant en il sectur da la digitalisaziun. La digitalisaziun è relevanta per il sistem e quai per tut las regiuns e per tut ils secturs economics dal chantun.

La digitalisaziun è relevanta per il sistem

Tge fnamiras ha la regenza cuntanschì ils davos quatter onns, tgeninas ha ella manchentà?

Ma permettai ina remartga preliminar: Ins sto stimar fitg nossa ministra da finanzas che nus avain dapi onns ina situaziun finanziaria fitg stabila. Manchentà in pau han ins dentant la pussaivladad dad utilisar questa buna situaziun finanziaria a favur da tut las Grischunas e tut ils Grischuns. Avant che discurre da programs da spargn savain nus investir. Per exempel en in nov center da scola auta. Ed er en la qualitat da viver en il chantun, per exempel cun mesiras per pajas adequatas, abitaziuns pajablas e dapli purschidas per tgira d'uffants. Quai distgargia las famiglias e gida ils giuvens. Dapli capacitat da cumpra gida lura er l'economia perquai ch'il consum crescha.



Investir enstagl spargnar

Co giuditgais Vos las perspectivas economicas dal Grischun per ils proxims quatter onns?

Jau crai ch'i fetschia bain a l'economia grischuna sche nus digitalisain, mettain il focus sin perscrutaziun ed innovaziun e diversifitgain il turissem. E sche nus acceptain la midada dal clima sco fatg e sche nus prendain en mira per exempel in provediment da current che consista 100 pertschient d'energia indigena renovabla.

Al medem mument duessan nus investir en programs da sanaziun da bajetgs. Alura n'èn las perspectivas gnanc uschè nauschas.

La regenza è londervi d'elavurar in concept integral che duai distgargiar a moda durabla il tegnairchasa chantunal. Nua vesais Vos potenzial da spargn en vista als meds finanzials che vegnan adina pli stgars?

Perstgisai, ma quai n'è propi betg uschia. Ils meds finanzials na vegnan betg adina pli stgars. Il cuntrari: Il Grischun n'ha nagins debits. Nus avain ina situaziun solida en cumparegliazun cun blers auters chantuns. Nus duvrain perquai investiziuns orientadas a l'avegnir enstagl da programs da spargn.

Tgei mesiras en necessarias per mantegnair attractiv il sistem da furmaziun dal Grischun, malgrà la diminuziun demografica?

L'entira purschida da scolaziun e da furmaziun cuntinuada en il chantun è gia detg attractiva. Nus stuain render anc pli enconuscenta l'entira paletta – da la Scola auta da tecnica ed economia (STE), la Scola auta da pedagogia sur la Scola da selviculturs, il Plantahof e la Scola auta da teologia. Ed era nizzegiar las pussaivladads da la digitalisaziun, per exempel per mantegnair ina purschida da scolas medias decentrala.

La planisaziun dal territori pretenda ina adattaziun radicala da las zonas da bajegiar. Co duain vegnir cumpenads en quest connex augments e reducziuns da valur?

La planisaziun dal territori è adina in pasar dad interess tranter gruppas partecipadas sco l'agricultura, il turissem,

possessurs da chasinas, amaturis da la natira, utilisaders dal guaud euv. Jau crai che la separaziun intelligente da zonas da bajegiar e da zonas betg bajegiablas saja in punct propi positiv da la planisaziun dal territori en Svizra. Quella stuain nus mantegnair en mintga cas per evitar ch'il squitsch sin il terren da cultura e d'agricultura daventia anc pli grond. Cun la pussaivladad da prelevar la plivalur respectivamain cun l'indemnizaziun correspudenta tar diminuziuns da la valur dat il legislatur enta maun a las vischnancas in instrument effizient.

Tge conclusiun or dal «Weissbuch für den Bündner Tourismus» è per Vos persunalmain la pli impurtanta?

Dapli acturs stagl «cudeschs alvs»

Ina simpla: Il turissem dovra dapli persunas che ageschan e pli paucs «cudeschs alvs».

Cun tge meds sa la depopolaziun da las regiuns periferas vegnir franada e la colonisaziun decentrala promovida?

Probablmain na san ins betg farmar questa depopolaziun. Il trend da sa transferir en il center è bunamain in fenomen mundial. Nus savain dentant empruvar da franar il tempo da quest svilup cun in bun service publiec. Ed era quai: Cun in stausch da digitalisaziun e cun colliar virtualmain la periferia cun ils centers creain nus la pussaivladad per bleras regiuns da mantegnair plazzas da lavur d'auta valur en lieus d'abitare attractivs.

Per in realissem saun tar la sanadad

Co vulais Vos survegnir enta maun ils custs en il sectur da sanadad che creschan ad in crescher?

Qua sun jau per in realissem saun. Naging na vul renunziar a noss bun sistem da sanadad. Quai custa. Nus creain cun quest sistem era bleras plazzas da lavur qualifitgadas. Quai che nus stuain den-

tant sbassar è la chargia da las premias per las famiglias e per la classa mesauna.

Fa il Grischun avunda per il mantegniment da las linguas minoritaras e per la promoziun da cultura u duai quel engaschament vegnir rinforzà?

Refusar l'iniziativa da linguas

Da principi gea, era sch'i fiss giavischai-vel da far dapli. Nus stuain oravant tut restar attents che la sensibilitad per las linguas minoritaras e che las minoritads linguisticas na gajan betg per part a perder or da spir cumadaivladad. Il proxim pass impurtant per mantegnair la varietad linguistica è da refusar l'iniziativa da linguas nuschaivla.

Considerais Vos la purificaziun da las structures politics (furmaziun da regiuns e fusiuns da vischnancas) sco terminada u en ulteriurs pass necessaris?

Reducziun dal dumber da deputads

Sche nus guardain co ch'il chantun è sa sviluppà ils davos diesch onns essan nus per franc sin buna via. Quai che manca dentant anc suenter la refurma dal territori e da las dretgiras è ina refurma dal dretg d'eleger ed ina reducziun dal cussegl grond sin 90 commembers.

Il cussegl federal vuless realisar en il rom da la politica agrara 2022 ina ulteriura liberalisaziun ed avrir ils martgads. È quai supportabel per l'agricultura grischuna?

Il matg da quest onn festivescha Coop il giubileum da «25 onns Naturaplan». L'entrada da Coop tar il brumbel da bio ha dà il stausch decisiv a l'agricultura da bio. La politica agrara da la ps è stada da muntada centrala da quel temp. Nus essan stads pli consequents ch'ils Verds – e la «partida dals purs» pps e ses exponents da quella giada n'avevan betg bles interess per bio. Ils purs grischuns han vis lur schanza ed han midà en massa tar bio. Impurtan-

tas en stadas en quest connex oravant tut las puras.

Las puras fan bain quint ed en ecologicamain sensibilas

Ellas san far bain quint ed en ecologicamain pli sensibilas. Dapi lura è l'agricultura grischuna en ina situaziun confortabla. Cun 60% manaschis da bio è ella cumpetitiva en in martgà internaziunal ed oravant tut europeic. Quai che nus stuain dentant cumbatter en imports bunmartgads dad ieli da palmas e products sumegliants. Qua datti dentant ina vasta alianza dad organisaziuns che han reconuschì questa problematica. Tge ch'ins sto dentant era dir qua: La pli gronda sfida per l'agricultura grischuna vegn ad esser la midada dal clima. Pli spert che nus daventain conscients da quai, meglier ch'igl è!

Tge cumposiziun politica (partidas) e persunala preferis Vos per la proxima perioda d'uffizi?

Sper quatter burgais in socialdemocrat

(el ri) Uschia rivain nus puspè tar la dumonda da partenza. Guardai, mia candidatura è ina purschida a tut las Grischunas e tut ils Grischuns. Era gist a quellas ed a quels che n'eleger betg regularmain u mai la ps. Jau tshertg sapientivamain era las vuschs da quellas e da quels che n'èn betg da la medema opiniun en tut ils puncts, che apprezieschan dentant maniera, respect e sinceradad en la politica. E che en persvadids sco jau ch'ina varietad d'opiniuns è impurtanta en la regenza. Perquai dovri in socialdemocrat sper ils quatter burgais.

Curt e bun

Mia patria:

il Grischun, cun in'egliada averta sur la saiv ora.

Mias fermezzas:

savair rir era da mamez.

Mias flaiwezzas:

ad in bun mangiar sai jau darar resistar.

Mes hobis:

tut quai ch'è collià cun plaschair e betg cun stress.

Mes exempel politic:

politicas e politichers che stattan tar lur opiniun, era sch'il vent vegn encunter.

Mes siemi nunadempli:

viagiar cun il Cinquecento-Cabrio in mez onn giu per l'Italia. Ed il proxim mez onn puspè turnar ensi.

Mia spaisa preferida:

frestd, sche pussaivel indigen e sche pussaivel bio.